

## Financiële informatie

De meeste pensioenfondsen doen het weer wat beter. Dat komt doordat de lange termijn rente iets is gestegen. Je merkt het waarschijnlijk niet aan de nog altijd dalende spaarrente, maar de Nederlandse schatkist merkt het wel degelijk. Nederland kon vorig jaar even geld lenen voor een periode van tien jaar en daar geld op toe krijgen. Inmiddels moet er weer 'gewoon' rente worden betaald voor zo'n lening: 0,5 procent.

Die rentestijging is goed voor de dekkingsgraden van pensioenfondsen. Pensioenfondsen moeten namelijk berekenen wat er in de toekomst aan vermogen (technische voorziening) beschikbaar moet zijn om de pensioenen uit te kunnen keren: de pensioenverplichting. Dat gebeurt aan de hand van een zogeheten rekenrente. Hoe lager de rente, hoe hoger die verplichting (= vereist vermogen).

### **Rekenrente**

Door de lage rente waren de verplichtingen omhoog gegaan. Om problemen te voorkomen, moesten de fondsen zuinig aan doen en extra vermogen aanhouden: een verhoging van de pensioenen kon daarom de afgelopen jaren niet. Nu de rente stijgt, stijgt ook de rekenrente en hoeft er iets minder extra geld in kas te zitten. Alle pensioenfondsen tezamen moesten in het tweede kwartaal van vorig jaar nog een technische voorziening hebben van 1.289 miljard euro om de pensioenverplichtingen te dekken. Dit jaar was dat in het tweede kwartaal 'slechts' 1.189 miljard euro.

Daardoor ziet de financiële positie van de pensioenfondsen er nu wat beter uit.

Voor het **HP Pensioenfonds** (HP PF) geeft onderstaande staatje aan hoe de situatie in het afgelopen jaar is verbeterd:

| <u>Technische voorziening</u> |              | <u>Miljoen Euro</u> |  |                     | <u>Miljoen Euro</u> |  |
|-------------------------------|--------------|---------------------|--|---------------------|---------------------|--|
| HP PF                         | per Q3 2017: | 1.625               |  | Q3 vs. Q2 2017      | -13                 |  |
| HP PF                         | per Q2 2017: | 1.638               |  | Q2 2017 vs. Q2 2016 | -192                |  |
| HP PF                         | per Q2 2016: | 1.830               |  |                     |                     |  |

### **Keerzijde hogere rente**

Maar er zit ook een keerzijde aan de gestegen rente. Pensioenfondsen verliezen er miljarden euro's door (-91 miljard over Q2 2017 vs. Q2 2016). Een flink deel van het rendement dat pensioenfondsen de afgelopen jaren hebben gemaakt, komt namelijk juist door die dalende rente.

Dat werkt zo: obligaties geven rente en als de rente daalt, worden oude obligaties met een hogere rente meer waard. Dit gebeurde in 2016 en daardoor haalde het HP PF in 2016 een rendement over haar matching portefeuille (combinatie van obligaties en swaps\*) van 11,70 procent. In vergelijking; pensioenfondsen voor metaal en techniek PME en PMT melden vorig jaar een vergelijkbaar rendement van respectievelijk 10 en 11,5 procent op hun obligaties en aanverwante producten.

Het HP PF leed in de eerste negen maanden van 2017 door de gestegen rente echter ca. 42 miljoen (4,4%) euro verlies op haar matching portefeuille. Het rendement van HP PF over haar return portefeuille (aandelen) in de eerste drie kwartalen 2017 was wel positief en bedroeg 4,3 %. Het rendement over alle beleggingen (aandelen en obligaties) was positief, 1,6%. Dit positieve resultaat is mede te danken aan het feit dat het fonds "niet Euro" valuta's afdekt.

Verliezen horen er natuurlijk bij op de beurs. Maar het is wel duidelijk dat als de rente verder stijgt of stabiel blijft, pensioenfondsen geen hoge rendementen meer kunnen maken op hun obligaties, zoals de afgelopen jaren.

Zoals eerder aangegeven is het voor de deelnemers belangrijk hoe de dekkingsgraad zich ontwikkelt en de conclusie is dat ondanks enkele verliezen in 2017 de dekkingsgraad van het HP PF toch fors

is toegenomen. Dit komt doordat de technische voorziening in 2017 harder is gedaald door de gestegen rente dan de beleggingen.

Dekkingsgraad eind 2015            106,30%

Dekkingsgraad eind 2016            107,10%

Dekkingsgraad eind Q3 2017       113,00%

\* Swaps zijn producten (derivaten) die moeten beschermen tegen een dalende rente, maar verlies opleveren als de rente of de inflatie stijgt.